

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia

(2008/C 204/14)

Dnia 27 września 2007 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie:

Oznaczenia geograficzne i nazwy pochodzenia

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 26 lutego 2008 r. Sprawozdawcą był Mario CAMPLI.

Na 443. sesji plenarnej w dniach 12–13 marca 2008 r. (posiedzenie z 12 marca) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 124 do 1 — 3 osoby wstrzymały się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Zdaniem Komitetu znaczenie strategiczne miałyby pogłębienie i ożywienie debaty na temat całej polityki jakości UE w celu zapewnienia synergii między wymogami prawnymi w zakresie bezpieczeństwa żywności, ochrony środowiska i kwestii społecznych, między innymi w celu wprowadzenia ewentualnego znaku jakości UE, a przepisami eksponującymi szczególny charakter produktów i artykułów spożywczych z różnych regionów Unii w oparciu o wyższe standardy.

1.1.1 Co się tyczy skuteczności systemu oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia, Komitet uważa, że konieczne jest:

- zwiększenie jasności i uproszczenie procedur składania wniosków; powierzenie działań kontrolnych organom publicznym lub prywatnym, tylko jeżeli są one niezależne i akredytowane (między innymi zgodnie z postanowieniami norm ISO/EN⁽¹⁾ w odniesieniu do akredytacji organów certyfikujących);
- przeprowadzenie dodatkowych zmian przepisów prawnych dotyczących sporów w celu zapobiegania i radzenia sobie z problemami oraz uniknięcia długich i wyczerpujących sporów sądowych, na przykład poprzez zobowiązanie państw członkowskich do interwencji w wypadku naruszenia przepisów wspólnotowych⁽²⁾
- oraz utworzenie pozasądowych organów rozstrzygania sporów itp.

Komitet uważa, że problemy te zostały jedynie częściowo uwzględnione w przeglądzie, który doprowadził do wydania rozporządzenia (WE) nr 510/06, i powinny zostać rozwiązane, gdyż mogą okazać się jeszcze bardziej istotne ze względu na rozszerzenie systemu na kraje spoza UE.

⁽¹⁾ Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna

⁽²⁾ Por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 26 lutego 2008 r. (sprawa „Parmezan”)

1.1.2 Jeżeli chodzi o skuteczność, Komitet proponuje wprowadzenie środków gwarantujących renomę rynkową produktu poprzez wzmocnienie organizacji zajmujących się zarządzaniem oznaczeniami geograficznymi i przyjęcie jasno określonych oraz wiarygodnych specyfikacji wspieranych przez skuteczne i rzeczywiście niezależne działania kontrolne.

1.1.3 Komitet zaleca zatem, by konsensus co do treści specyfikacji zapewniono już na etapie składania wniosku o rejestrację, stosując jasno określone kryteria reprezentatywności stowarzyszenia składającego wniosek, tak by móc zagwarantować odpowiednio uzgodnienie również złożonych i kontrowersyjnych aspektów.

1.1.4 Ponadto, co się tyczy skuteczności, Komitet podkreśla, że oznaczenia geograficzne powinny być zaliczane w coraz większym stopniu do kluczowych instrumentów rozwoju obszarów wiejskich w państwach członkowskich, łącząc na wszelkie możliwe sposoby przyjęcie oznaczeń geograficznych z działaniami przewidzianymi w drugim filarze, ze szczególnym uwzględnieniem krajów, które niedawno przystąpiły do UE i ogólnie rzecz biorąc obszarów znajdujących się w trudnym położeniu.

1.1.5 Kontynuując temat skuteczności, Komitet uważa wreszcie, że system oznaczeń geograficznych — pojmowany jako szansa na rozwój obszarów wiejskich — musi odpowiadać coraz większym oczekiwaniom konsumenta, także natury etycznej, społecznej czy ekologicznej. Jeżeli takie podejście zostanie przełożone na strategię partnerstwa z innymi obszarami świata, między innymi poprzez dobrze uregulowane i kontrolowane otwarcie na import produktów opatrzonych oznaczeniem geograficznym z krajów rozwijających się, może on zwiększyć konsensus co do nazw pochodzenia i sprzyjać międzynarodowym negocjacjom.

1.1.6 Jeżeli chodzi o promocję produktów posiadających oznaczenie geograficzne, Komitet uważa, że konieczne jest zwiększenie wsparcia dla działań promujących oznaczenia wspólnotowe mających na celu lepsze poinformowanie podmiotów gospodarczych i lepszą komunikację z konsumentami, przede wszystkim w tych krajach, gdzie są one słabiej rozwinięte, tak by zwiększyć liczbę oznaczeń geograficznych, doprowadzić do ich bardziej jednorodnego rozpowszechnienia i do zwiększenia popytu na rynku.

1.1.7 Jeżeli chodzi o badania naukowe i propagowanie wiedzy w zakresie wpływu tego systemu na regiony i rynki Unii Europejskiej, Komitet zaleca odpowiednie i spójne rozpowszechnianie wyników udanych badań prowadzonych przez różne służby Komisji we wszystkich państwach członkowskich i wśród wszystkich zainteresowanych stron.

1.1.8 Komitet zaleca włączenie międzynarodowych negocjacji handlowych w sprawie oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia do szerszej polityki współpracy międzynarodowej. W związku z tym za konieczne uważa bardziej zdecydowane wznowienie pakietu negocjacyjnego na szczeblu międzynarodowym (rozszerzenie art. 23 Porozumienia w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej TRIPS/ADPIC na wszystkie produkty opatrzone oznaczeniem geograficznym, międzynarodowy rejestr, pomoc techniczna dla krajów rozwijających się), podczas gdy jednocześnie odbywałyby się skuteczne, uzupełniające negocjacje dwustronne.

1.2 Należy szczególnie uwzględnić sześć następujących tematów określonych przez Komisję jako przedmiot przyszłego przeglądu politycznego (por. 2720. sesja Rady UE w dn. 20 marca 2006 r.):

1.2.1 Pierwsze zagadnienie: „Określenie oznaczeń geograficznych i chronionych nazw pochodzenia jako składników”. Komitet uważa, że konieczne jest ustalenie w porozumieniu ze wszystkimi zainteresowanymi stronami należącymi do stowarzyszeń składających wnioski (konsorcja udzielające ochrony itp.) kryteriów i parametrów dotyczących zawartości składników oznaczenia geograficznego, tak by móc wykorzystać nazwę pochodzenia i oznaczenie geograficzne w produkcie końcowym.

1.2.2 Drugie zagadnienie: „Wykorzystanie alternatywnych instrumentów, takich jak znaki towarowe, w celu ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia”. Komitet uważa, że użycie znaków zastrzeżonych w celu ochrony oznaczeń geograficznych poza UE jest z pewnością możliwe, lecz niemniej nie może być rozwiązaniem problemu międzynarodowej ochrony nazw, gdyż jest skomplikowane (ze względu na liczbę potencjalnie zainteresowanych krajów), kosztowne (a zatem możliwe jedynie dla dużych organizacji handlowych o odpowiednich zasobach finansowych) i nie zapewnia całkowitej ochrony.

1.2.3 Trzecie zagadnienie: „Zakres produktów rozważanych przez rozporządzenie, ze szczególnym uwzględnieniem soli,

mieszanek ziołowych, wyrobów z wikliny i przypraw”. Komitet z zadowoleniem przyjmuje zwrot systemu wspólnotowego ku przyjęciu wniosków o certyfikację pochodzenia również produktów nie należących — ściśle mówiąc — do produktów rolnych (soli, mieszanek ziołowych, wyrobów z wikliny, przypraw itp.) w celu promowania kultury wiejskiej danego regionu. Jednocześnie zaleca rozszerzenie jej na wszystkie produkty rolne dotąd jeszcze nieuwzględnione.

1.2.4 Czwarte zagadnienie: „Określenie pochodzenia surowców”. W ogólnym kontekście dobrowolnych porozumień zawodowych między wszystkimi zainteresowanymi stronami, przewidzianym przez obecną procedurę składania wniosków o nadanie nazwy Komitet zaleca, by w wypadku ChNP bardziej wnikliwie oceniano aspekty związane z wykorzystaniem surowców, biorąc również pod uwagę konieczność, by wszystkie pochodziły z regionu wymienionego w nazwie.

1.2.5 Piąte zagadnienie: „Kryteria wykorzystywane w celu oceny statusu rodzajowego nazwy”. Między innymi w świetle dotychczasowych sporów Komitet zaleca wyznaczenie bardziej szczegółowych instrumentów, które ułatwiałyby określenie historycznego charakteru i renomy nazwy, np. organu (sądu), który mógłby funkcjonować jako bufor lub monitorować potencjalne nazwy pochodzenia istniejące już w różnych państwach członkowskich UE lub innych pozasądowych organów rozstrzygania sporów.

1.2.6 Szóste zagadnienie: „Projektowanie symboli wspólnotowych, które określałyby oznaczenia geograficzne i chronione nazwy pochodzenia”. Komitet jest zdania, że połączenie ChNP i ChOG w jedno oznaczenie może zagrozić równorzędności tych dwóch równie istotnych koncepcji, które faktycznie istnieją w danym regionie i są w nim zakorzenione. Niemniej, zważywszy na potrzebę bardziej skutecznej komunikacji z konsumentami, należy bardziej wyraźnie niż obecnie zaznaczyć różnicę graficzną między ChNP a ChOG (na przykład stosując różne kolory), natomiast w wypadku innych oznaczeń europejskich (GTS i rolnictwo ekologiczne) należy jeszcze bardziej podkreślić różnicę, między innymi poprzez zastosowanie odmiennych symboli.

1.3 Komitet pragnie zatem, aby w ramach przewidzianego na 2013 r. wznowienia dyskusji na temat zmian wspólnej polityki rolnej ogólna strategia Unii Europejskiej zawierała całościowy i uporządkowany obraz wszystkich wyzwań stojących przed europejskim sektorem rolno-spożywczym, tzn. politykę rynkową, która powinna pozostać w dalszym ciągu wspólna i służyć między innymi zwalczaniu rosnącego zagrożenia dochodów, związanego z wahaniami na coraz bardziej otwartych i zglobalizowanych rynkach rolnych, bardziej zdecydowaną i aktywną politykę rozwoju obszarów wiejskich, politykę jakości uznawaną za istotną podstawę przyszłości całego europejskiego rolnictwa, a także zrównoważoną i trwałą politykę w zakresie zasobów naturalnych i energetycznych.

1.4 Na koniec Komitet zachęca państwa członkowskie do rozwinięcia ich inicjatywy na rzecz jak największego wykorzystania europejskiego systemu chronionych oznaczeń geograficznych (ChOG) i chronionych nazw pochodzenia (ChNP) w celu lepszej promocji produktów rolnych z ich terytorium, a także europejskiego modelu rolnictwa.

2. Wprowadzenie — Wspólnotowy system oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia — utworzenie i zmiany

2.1 W europejskim społeczeństwie obywatelskim zauważono, że od pewnego czasu konsumenci coraz częściej zwracają uwagę na właściwości produktów rolno-spożywczych, co przekłada się na popyt na produkty wysokiej jakości. Odpowiedzią UE na to zapotrzebowanie jest polityka regulacyjna oraz polityka promująca produkty rolno-spożywcze wysokiej jakości obejmująca zarówno aspekty związane z bezpieczeństwem żywności (pakiet regulacji prawnych dotyczący higieny, identyfikowalność itp.), jak i z wyróżnianiem się takich produktów (znaki jakości: rolnictwo ekologiczne, oznaczenia geograficzne). W niniejszej opinii słowa „jakość” użyto zatem w tym znaczeniu.

2.2 W ramach polityki wspólnotowej opracowano więc specjalne przepisy służące uznawaniu lokalnych specjalności związanych z miejscem pochodzenia. Są to na przykład produkty lokalne, których jakość lub renoma jest związana z konkretnym obszarem lub regionem produkcji lub też z surowcami czy metodami produkcji stosowanymi w określonej strefie geograficznej.

2.3 W krajach europejskich basenu Morza Śródziemnego ochrona oznaczeń związanych z miejscem pochodzenia jako sposobu identyfikacji produktu spożywczego sięga początków dwudziestego wieku. Początkowo wprowadzono ją w sektorze winiarskim, a następnie rozszerzono na inne produkty rolno-spożywcze.

2.4 W 1992 r. Komisja Europejska po raz pierwszy przyjęła wspólne przepisy dotyczące nazw produktów rolno-spożywczych, obowiązujące we wszystkich państwach członkowskich UE. Niektóre definicje, wymogi i procedury zawarte w nowych przepisach zostały zapożyczone z obowiązującego wcześniej ustawodawstwa krajowego, czego dowodem jest bliskie powiązanie między wspólnotowym terminem „*chroniona nazwa pochodzenia*”, francuskim „*appellation d'origine contrôlée*”, hiszpańskim „*denominación de origen*” czy włoskim „*denominazione di origine controllata*”.

2.5 Odnośne przepisy wykonawcze zostały zawarte w dwóch rozporządzeniach: (EWG) nr 2081/92 w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych

i środków spożywczych oraz (EWG) nr 2082/92 w sprawie świadectw o szczególnym charakterze dla produktów rolnych i środków spożywczych. Oba rozporządzenia zostały niedawno zmienione, odpowiednio rozporządzeniem nr 510/2006 i nr 509/2006 z marca 2006 r.

2.6 Rozporządzenie nr 510/2006 dotyczy ochrony nazw produktów, których szczególny charakter wynika z *pochodzenia geograficznego*, tzn. chronionych nazw pochodzenia (ChNP) oraz chronionych oznaczeń geograficznych (ChOG).

2.6.1 Produkty oznaczone symbolem ChNP mają właściwości wynikające wyłącznie ze środowiska naturalnego i wiedzy producentów z regionu, z którego pochodzą. W wypadku ChNP *wszystkie etapy* procesu produkcji — produkcja surowców, przetwarzanie i przygotowanie — muszą zatem przebiegać na określonym obszarze oraz musi istnieć ściśle powiązanie między właściwościami produktu a jego pochodzeniem geograficznym. Przykładowe ChNP to *huile d'olive de Nyons*, *parmigiano reggiano* oraz *Shetland lamb*.

2.6.2 Produkty oznaczone symbolem ChOG charakteryzują się również szczególnymi właściwościami, które utożsamiają je z określonym regionem, wystarczy jednak, by *jeden z etapów* procesu produkcji miał miejsce w danym obszarze, zaś na przykład użyte surowce mogą pochodzić z innego regionu. Za przykład ChOG można podać *Clare Island salmon*, *arancia rossa di Sicilia* czy *Dortmund beer*.

2.7 Rozporządzenie nr 509/2006 dotyczy gwarantowanych tradycyjnych specjalności (GTS), których oznaczenie używane jest w wypadku produktów o określonych właściwościach wynikających z zastosowania tradycyjnych składników lub metod produkcji, nie zaś z ich pochodzenia geograficznego. Do tego rodzaju produktów należą szynka *jamón serrano*, piwo *kriek* czy też pierzywo *kalakukko*.

2.8 Rozporządzenia nr 509/2006 i 510/2006 zostały przyjęte przez Radę UE dnia 20 marca 2006 r. Podczas tego samego posiedzenia Komisja przedstawiła oświadczenie w sprawie przyszłego przeglądu polityki funkcjonowania rozporządzenia nr 510/2006 oraz jego przyszłego kształtu ⁽³⁾.

2.9 Nowe prawodawstwo dotyczące oznaczeń jakości pozwoliło na znaczne uproszczenie systemu. Poprzednio wnioskodawcy musieli na przykład przedstawić wniosek o rejestrację właściwym władzom swojego kraju, które po jego rozpatrzeniu przekazywały pełną dokumentację Komisji Europejskiej, która przeprowadzała następnie kolejną pełną analizę. Dziś natomiast analiza wniosków, prowadzona w ramach rozporządzeń i wytycznych ustalonych na szczeblu wspólnotowym, leży w gestii państw członkowskich. Rola Komisji ogranicza się do

⁽³⁾ Patrz dokument Rady UE nr 7702/06 ADD 1 (Załącznik do projektu protokołu, 2720. posiedzenie Rady UE (ds. Rolnictwa i Rybołówstwa), które odbyło się w Brukseli dnia 20 marca 2006 r.).

zbadań najważniejszych informacji zebranych w *jednym dokumencie* publikowanym następnie w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (Dz.U. UE). Inną nowością jest przyznana producentom z państw trzecich możliwość kierowania wniosków o rejestrację bezpośrednio do Komisji, a nie — jak poprzednio — obowiązkowo do władz krajowych, które nie zawsze były skłonne lub odpowiednio przygotowane do ich rozpatrzenia.

2.10 5 lutego 2007 r. Komisja zorganizowała konferencję poświęconą certyfikacji jakości żywności, poszerzając znacznie spektrum podejmowanych tematów (systemy certyfikacji, systemy oznaczania) i dołączając do nich podstawową kwestię zdrowej żywności, tzn. jakości rozumianej jako system bezpieczeństwa żywności w Unii Europejskiej. Nie przez przypadek w pierwszym wniosku z konferencji stwierdzono, że „każdy (europejski) produkt spożywczy, wyprodukowany w UE lub importowany, winien spełniać zastrzone normy produkcyjne pod względem bezpieczeństwa i higieny”⁽⁴⁾.

2.10.1 Należy jednak podkreślić, że Stały Komitet ds. Łańcucha Pokarmowego i Zdrowia Zwierząt, złożony z przedstawicieli Komisji Europejskiej i państw członkowskich, dnia 20 grudnia 2004 r. stwierdził, że identyfikowalność nie stanowi „istotnego” wymogu w odniesieniu do żywności importowanej. Komitet nie zgadza się z tym stwierdzeniem.

2.11 W świetle wyników i wniosków z konferencji z lutego 2007 r. Komisja postanowiła sporządzić zieloną księgę w sprawie polityki jakości europejskiej produkcji rolnej, w której zagadnienie oznaczeń geograficznych ma mieć duże znaczenie. Zapowiedziana na październik 2008 r. zielona księga może stać się podstawą do wniosków legislacyjnych.

2.12 Równocześnie Komisja (a ściślej mówiąc, DG ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich) prowadzi wewnętrzną ocenę obecnego systemu ochrony oznaczeń geograficznych, zaś jej wyniki mają zostać przedstawione w lipcu 2008 r.

2.13 W tym ogólnym kontekście EKES sporządził niniejszą opinię z inicjatywy własnej, której celem nie jest jednakże przeanalizowanie wymienionych w poprzednich punktach różnorodnych aspektów i problemów polityki jakości, lecz skupienie się na skuteczności europejskiego systemu oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia oraz na związanej z tym kwestii *wielostronnych i dwustronnych negocjacji handlowych*.

2.14 Zrealizowane dotychczas działania i stanowisko EKES-u w przedmiotowej kwestii zostały omówione w opinii z inicjatywy własnej w sprawie propagowania charakterystycznych miejscowych produktów rolnych jako narzędzi rozwoju w ramach nowej WPR (sprawozdawca: Maria Luisa SANTIAGO)⁽⁵⁾. Ponadto w opinii w sprawie przyszłości WPR (sprawozdawca: Lutz RIBBE)⁽⁶⁾ EKES podkreślił konieczność ukierunkowania europejskiego rolnictwa na bezpieczne produkty wysokiej jakości.

3. Uwagi ogólne

3.1 Stosowanie systemu i jego efekty: wydajność a skuteczność

3.1.1 System wprowadzony rozporządzeniem (WE) nr 2081/92 w ogólnym ujęciu okazał się skuteczny. EKES pragnie jednak zwrócić uwagę Komisji na pewne uchybienia funkcjonalne, jakie dały o sobie znać wraz z upływem czasu, szczególnie w trzech następujących dziedzinach:

- procedury zatwierdzania specyfikacji — często zbyt powolnej i niedostosowanej do potrzeb wnioskodawców (trudności związane z planowaniem sprzedaży, strategii komunikacyjnych itp.), co wywiera niekorzystny wpływ przede wszystkim na te nazwy pochodzenia, które mogą osiągnąć największą popularność i najsilniejszą pozycję na rynku;
- kontroli, niekiedy powierzanej organom, w których nie zawsze można wyeliminować konflikty interesów lub które nie wykazały niezależności wymaganej do prawidłowego sprawowania niezależnej kontroli;
- kryteriów oceny nazw, uwzględniających przede wszystkim historyczny charakter, renomę, rozpowszechnienie oraz kwestię ewentualnego statusu rodzajowego, które okazują się często problematyczne ze względu na sprzeczny lub odwołania zgłaszane na późniejszym etapie, zarówno na szczeblu UE, jak i poza jej obszarem.

3.1.2 Ogólnie rzecz biorąc system okazał się skuteczny. Produkty, o których mowa, należą praktycznie do wszystkich kategorii towarów; są to produkty roślinne i zwierzęce, świeże i przetworzone, napoje, produkty rybne, przyprawy itp., tak jak wynika z poniższej tabeli zawierającej dane poddane aktualizacji w grudniu 2007 r., który pokazuje, że całkowita liczba ChNP i ChOG wynosi 772. Zwłaszcza analiza liczby zarejestrowanych produktów, na przykład w latach 2000–2006, wskazuje, że liczba ChNP wzrosła o 22 %, a ChOG o 40 %, co oznacza, że całkowity średni wzrost wyniósł 29 % w ciągu zaledwie pięciu lat.

⁽⁴⁾ Por. http://ec.europa.eu/agriculture/events/qualityconference/conclusions_en.pdf

⁽⁵⁾ Dz.U. C 284 z 14.9.1998, s. 62

⁽⁶⁾ Dz.U. C 125 z 27.5.2002, s. 87

ZAŁĄCZNIK I — Oznaczenia i nazwy zarejestrowane przez DG AGRI do 15.12.2007 r. (http://ec.europa.eu/agriculture/qual/fr/1bbaa_fr.htm)

	DE	AT	BE	CY	DK	ES	FI	FR	EL	HU	IE	IT	LU	NL	PL	PT	CZ	UK	SK	SI	SE	CO	Razem
Warzywa, owoce i zboża	3	3	0	0	1	34	1	27	32	0	0	53	0	2	0	22	0	1	0	0	0	0	179
Sery	4	6	1	0	2	19	0	45	20	0	1	33	0	4	1	12	0	12	0	0	1	0	161
Świeże mięso (i podroby)	3	0	0	0	0	13	0	50	0	0	1	2	1	0	0	27	0	7	0	0	0	0	104
Oleje i tłuszcze/oliwa z oliwek	1	1	1	0	0	20	0	9	26	0	0	38	1	0	0	6	0	0	0	1	0	0	104
Wyroby mięsne	8	2	2	0	0	10	0	4	0	1	1	29	1	0	0	28	0	0	0	0	0	0	86
Woda mineralna	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	31
Pieczywo, ciastka, słodczyce, herbatniki i inne wyroby ciastkarskie	4	0	1	1	0	7	0	3	1	0	0	3	0	0	0	0	4	0	1	0	1	0	26
Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jajka, miód, nabiał z wyjątkiem masła itp.)	0	0	0	0	0	3	0	6	1	0	0	2	1	0	0	10	0	1	0	0	0	0	24
Inne produkty ujęte w załączniku I (przyprawy itd.)	0	0	0	0	0	4	0	7	1	0	0	4	0	0	0	0	1	3	0	0	0	1 (*)	21
Piwa	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	0	0	0	0	17
Ryby, mięczaki i skorupiaki	3	0	0	0	0	1	0	2	1	0	1	0	0	0	0	0	2	3	0	0	0	0	13
Olejki eteryczne	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Naturalna guma i żywica	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Siano	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Razem	69	12	5	1	3	111	1	155	85	1	4	165	4	6	1	105	10	29	1	1	2	1	772

(*) Kawa kolumbijska

3.1.3 System oznaczeń geograficznych jest przedmiotem analiz i badań (patrz projekty DOLPHINS 1999–2003 oraz SENER-GI 2004–2008, finansowane przez DG ds. Badań Naukowych) (?), w ramach których jest omawiany z różnych perspektyw. W trakcie realizacji kolejnych projektów widoczne stały się pewne istotne kwestie związane ze skutecznością wspólnotowych oznaczeń geograficznych.

3.1.3.1 Komitet podkreśla przede wszystkim istnienie problemu organizacji oznaczeń geograficznych i zarządzania nimi (w tej dziedzinie przeprowadzono konkretne badania i analizy pod kierunkiem prof. Bertila Sylvandera z Krajowego Instytutu Badań Rolnych w Paryżu i prof. Filippa Arfiniego z Uniwersytetu w Parmie, we współpracy z Komisją Europejską). Zgodnie z badaniami istnieją trzy rodzaje zarządzania:

- zarządzanie terytorialne, sprzyjające uczestnictwu wszystkich zainteresowanych stron z danego obszaru (instytucji, przedsiębiorstw, stowarzyszeń itp.);
- zarządzanie sektorowe, sprzyjające wyłącznie podmiotom w danym sektorze (obszar służy wówczas wyłącznie określeniu granic);
- zarządzanie korporacyjne, sprzyjające wyłącznie niektórym podmiotom w danym sektorze, które mogą podlegać mu wyłącznie dla własnych korzyści.

Mając na uwadze skuteczność, wprowadza się rozróżnienie między zarządzaniem silnym a słabym, gdzie „silne” oznacza zarządzanie mogące zapewnić produktowi renomę wśród różnych użytkowników, a zwłaszcza wśród konsumentów.

3.1.3.2 Komitet pragnie również zauważyć, że komercyjny sukces oznaczeń geograficznych jest wciąż marginalny i może się rozwijać wyłącznie, jeżeli na wczesnym etapie istnieją dobrze zorganizowane struktury powiązane z produktami o dużej zawartości składników, zarządzane przez organizacje zdolne do tworzenia sieci przedsiębiorstw i realizacji skutecznych strategii handlowych. Odzwierciedlenie atutów jakościowych, a w odpowiednich przypadkach, również terytorialnych produktu noszącego oznaczenie geograficzne jest decydującym elementem powodzenia nazwy pochodzenia. Historyczny charakter oznaczenia geograficznego pomaga oczywiście w osiągnięciu sukcesu, lecz nie może zastąpić bardziej zdecydowanych działań komunikacyjnych i wspierających organizację.

3.1.3.3 Komitet podkreśla natomiast, że znaczenia i wartości społeczno-gospodarczej systemu oznaczeń geograficznych nie da się zmierzyć wyłącznie za pomocą wskaźników liczbowych czy statystycznych dotyczących udziału w produkcji brutto, która ma zostać przeznaczona na sprzedaż, gdyż wpływ oznaczeń geograficznych na dany obszar lub na bilans handlowy danego państwa oraz UE obejmuje różnorodne aspekty społeczno-gospodarcze, daleko wykraczające poza sektor rolnictwa.

3.1.4 Zdaniem EKES-u jednym z niezwykle interesujących aspektów oznaczeń geograficznych jest związek między nimi a rozwojem obszarów wiejskich. Mimo że początkowo oznaczenie pochodzenia miało służyć ochronie produktów, w wielu przypadkach stało się dobrym sposobem na wyeksponowanie kulturowej specyfiki całego obszaru geograficznego. Łatwo więc zrozumieć, jakie możliwości otwierają się wraz z rozszerzeniem systemu oznaczeń geograficznych również na produkty pochodzenia pozarolnego oraz zgodność tego kroku z wymową

obowiązujących od dawna wspólnotowych wytycznych w kwestii rozwoju obszarów wiejskich (zielona księga z 1985 r., komunikat w sprawie przyszłości środowiska wiejskiego z 1988 r., deklaracja z Cork z 1995 r.).

3.1.4.1 Jako element propagowania kultury lokalna specjalność może i powinna być czynnikiem sprzyjającym ożywieniu gospodarczemu na obszarach wiejskich, zwłaszcza na obszarach w najtrudniejszej sytuacji. Kwestii tej nie należy natomiast rozpatrywać wyłącznie w kontekście wspólnotowym. EKES podkreśla, że z uwagi na obecnie obowiązujący system europejski oraz ewentualne wykorzystanie znaków wspólnotowych przez państwa trzecie, połączenie pojęć oznaczenia geograficznego i rozwoju obszarów wiejskich, a także praktyczne zastosowanie tego związku ma szczególne znaczenie dla krajów rozwijających się. Według opinii niektórych kompetentnych i uprawnionych organów międzynarodowych (FAO, Banku Światowego) istnieje logiczne powiązanie między pojęciem oznaczenia geograficznego a tym, co kraje rozwijające się nazywają „lokalną wiedzą” lub po prostu tradycją. Takie jest też przesłanie instrukcji stosowania oznaczeń geograficznych (uwzględniających procedury i przepisy wspólnotowe), które FAO i Bank Światowy opracowują i rozpowszechniają w krajach rozwijających się.

3.1.5 Zdaniem Komitetu pozytywne konsekwencje oznaczeń geograficznych dla ochrony środowiska naturalnego na obszarach, o których mowa, to dodatkowy aspekt, którego nie należy lekceważyć. Typowe produkty są bowiem produkowane lub przetwarzane w dużej mierze według procedur, które ze względu na odwołanie do tradycji wymagają użycia bardzo niewielu procesów technicznych potencjalnie szkodliwych dla środowiska naturalnego lub w ogóle nie wymagają ich stosowania i wykorzystują nieintensywne systemy upraw, a zatem korzystne dla różnorodności biologicznej i dla ochrony krajobrazu oraz środowiska naturalnego.

3.1.6 W kwestii skuteczności należy również uwzględnić zmiany przyszłych scenariuszy wydarzeń. Zdaniem EKES-u pewne znaki wskazują na prawdopodobieństwo zmian sytuacji, które dotychczas uważano za niezmiennicze. Na przykład wiele wielonarodowych łańcuchów dystrybucyjnych i koncernów spożywczych podejmuje inicjatywy mające na celu włączenie do oferty produktów opatrzonych oznaczeniem geograficznym, pokonując tym samym częściowo międzynarodową politykę marki i strategię globalnego rynku, które do tej pory wiązały się z kwestionowaniem potrzeby — a także słuszności — stosowania znaków pochodzenia. Zjawisko to stanowi bardzo interesujący precedens, którego ewolucja mogłaby mieć duże znaczenie dla rozwoju oznaczeń geograficznych.

3.1.7 W tym kontekście z niektórych badań wynika, że dzięki ewolucji rodzajów produkcji krajowej w Stanach Zjednoczonych zaczyna tworzyć się wyłom w deklarowanym przez ten kraj sprzeciwie wobec europejskiego modelu oznaczeń geograficznych (wynikającym z zupełnie innych warunków rolno-spożywczych i często odmiennych strategii handlowych). Na obszarze Ameryki zaczynają rozwijać się pierwsze wytwórnie, które łączą powodzenie swoich produktów również z ich pochodzeniem i wyrażają ubolewanie z powodu braku odpowiedniej ochrony. Znanym przykładem są kalifornijskie wina pochodzące z Napa Valley. Kolejnym, nowszym przykładem są

(?) Patrz: www.origin-food.org

inne produkty z różnych stanów USA i Kanady (*Florida Orange*, *Bleuet du Lac Saint-Jean*), na które oddziałują praktyki podrabiania nazw i zakłócania konkurencji wewnętrznej lub konkurencji z sąsiednimi stanami.

3.1.8 EKES zwraca również uwagę, że ogólnie rzecz biorąc, konsumenci dość często przywiązują wagę do *pochodzenia* produktów, co wpływa na dokonywane przez nich wybory (patrz na przykład niektóre wnioski z europejskiego projektu TYPIC-2005 i DOLPHINS-2002). Ponadto konsumenci wydają się skłonni zapłacić więcej, aby mieć gwarancję, że kupują towar o określonym pochodzeniu, gdyż tego rodzaju produkty w powszechnym odczuciu mają wyższą jakość i są bezpieczniejsze. W tym kontekście można również rozważyć pojawiające się ostatnio zagadnienia oznaczenia pochodzenia surowców i wykorzystania produktów chronionych oznaczeniem geograficznym jako składników artykułów spożywczych.

3.1.8.1 EKES stwierdza niemniej, że rozpoznawanie wzorów certyfikatów europejskich, ich logo i etykiet jest wciąż niezbyt powszechne i bardzo zmienne. Badania przeprowadzone przez Międzynarodowe Centrum Zaawansowanych Śródziemnomorskich Studiów Agronomicznych (CIHEAM) („Odrębność i jakość śródziemnomorskich artykułów spożywczych” — Paryż, 2007 r.) podkreślają, że 80 % europejskich obywateli nigdy nie słyszało o ChNP, a 86 % — o ChOG. Niemniej jednak, gdy to samo pytanie dotyczy odpowiadających im oznaczeń krajowych (na przykład hiszpańskiego „*denominación de origen*” czy francuskiego „*appellation d'origine contrôlée*”) stopień znajomości znacznie wzrasta. Ta sytuacja uwidacznia problem związany z informowaniem konsumentów i promowaniem wśród nich produktów na szczeblu wspólnotowym.

3.2 System europejski a wielostronne i dwustronne negocjacje handlowe

3.2.1 Strategiczne znaczenie

3.2.1.1 We wrześniu 2003 r. nieudana Konferencja Ministerialna w Cancun pokazała, że podczas negocjacji handlowych nie rozmawia się już wyłącznie o cenach i taryfach, tak aby ułatwić wzajemny dostęp do różnych rynków, lecz że są one również miejscem ścierania się różnych *modeli produkcyjnych* (tzn. historii, tradycji oraz rodzajów produkcji i żywności). Wiedza na temat tradycji w zakresie produkcji i żywności oraz wzajemne jej uznawanie są niezbędnym warunkiem powodzenia negocjacji handlowych.

3.2.1.2 Kiedy więc Wspólnota Europejska uczestniczy w *międzynarodowych negocjacjach handlowych*, konfrontuje swój szczególny model społeczno-ekonomiczny z innymi równorzędnymi modelami. Dlatego też EKES jest zdania, że inicjatywy Wspólnoty Europejskiej w zakresie negocjacji mogą okazać się przekonujące i wiarygodne, wyłącznie gdy będą stanowiły nieodłączną część polityki w dziedzinie stosunków zewnętrznych, w której skład wchodzi między innymi negocjacje w sprawie ochrony własności intelektualnej i wymiany handlowej. Polityka w dziedzinie jakości, wpisując się w wyżej opisany kontekst, może również przybrać formę zestawu przepisów zgodnych z szerszą i ogólniejszą koncepcją polityki współpracy międzynarodowej, która ma obecnie coraz większe znaczenie dla zapewnienia stabilizacji na świecie.

3.2.2 Proces stanowienia prawa

3.2.2.1 Jak wiadomo, jedną z podstawowych zasad wspólnotowego systemu prawnego jest swobodny przepływ towarów na jednolitym rynku europejskim (art. 23 Traktatu WE). Zasada ta okazała się trudna w stosowaniu ze względu na ogromne różnice w obowiązującym w państwach członkowskich ustawodawstwie, będące wynikiem skomplikowanych, sprzecznych i niezharmonizowanych umów oraz przepisów międzynarodowych, co jest jeszcze bardziej niepokojące w kontekście zglobalizowanych rynków. Potrzeba zagwarantowania uczciwej konkurencji między podmiotami gospodarczymi na coraz bardziej otwartym rynku ma zatem coraz większe znaczenie strategiczne, a spójne uregulowanie oznaczeń geograficznych mogłoby również pomóc w osiągnięciu tego celu.

3.2.2.2 Na szczeblu krajowym, dzięki wyrokom Trybunału Sprawiedliwości UE, które od początku wyrażały zasadę „wzajemnego uznawania”, poczyniono stopniowo znaczne postępy w kierunku harmonizacji.

3.2.2.3 Na szczeblu międzynarodowym droga do wspólnego stanowiska w kwestii oznaczeń geograficznych wpisuje się w ramy negocjacji i umów dotyczących ochrony — początkowo — własności przemysłowej, a następnie — intelektualnej. Od *konwencji paryskiej* (z 1883 r. — 169 państw) przez *porozumienie madryckie* (z 1891 r. — 34 państwa) po *porozumienie lizbońskie* (z 1958 r. — 23 państwa) zasada, zgodnie z którą produkt jest powiązany z obszarem pochodzenia, była niewątpliwie uznawana, lecz we wciąż w dużej mierze niezadowolającym zakresie pod względem pewności prawnej, kontroli i możliwości podrabiania.

3.2.3 TRIPS/ADPIC: punkt docelowy i utrudnienie dla procesu

3.2.3.1 Porozumienie TRIPS/ADPIC zostało zawarte w 1994 r.; zawiera ono odrębną część dotyczącą handlowych aspektów prawa własności intelektualnej związaną z oznaczeniami geograficznymi.

- definicji oznaczeń geograficznych (art. 22);
- zasadach ogólnej ochrony oznaczeń geograficznych wszystkich produktów (art. 22 ust. 2 i art. 22 ust. 4);
- dotodkowej ochronie oznaczeń geograficznych w przypadku win i napojów spirytusowych (art. 23);
- przyszłych negocjacjach i wyjątkach (art. 24).

3.2.3.2 Terminologia stosowana w porozumieniach międzynarodowych na określenie powiązania między miejscem a produktem zależy od tego, jak ściśle jest to powiązanie: oznaczenie *pochodzenia* (Madryt 1891 r.), *oznaczenie geograficzne* (TRIPS 1994 r.), *nazwa pochodzenia* (Lizbona 1958 r.). W największym uproszczeniu można stwierdzić, że wszystkie nazwy pochodzenia są oznaczeniami geograficznymi, zaś nie wszystkie oznaczenia geograficzne są nazwami pochodzenia. Odtworzenie klasyfikacji zastosowanej w odniesieniu do poszczególnych rodzajów produktów związanych z danym obszarem, dokonane na podstawie umów międzynarodowych, zostało przedstawione w pracy doktorskiej Sabriny Cernicchiaro (Uniwersytet w Parmie), zatytułowanej „*Analisi della Politica di riconoscimento internazionale delle indicazioni geografiche*” („Analiza polityki międzynarodowego uznawania oznaczeń geograficznych”).

3.2.3.3 Porozumienie TRIPS stanowi ważny moment w historii umów służących ochronie własności intelektualnej produktów będących przedmiotem handlu międzynarodowego. Równocześnie jednak wiele decydujących kwestii pozostało nierozwiązanych. Wprowadzono nim wspólną definicję oznaczenia geograficznego, przyjętą dotychczas przez 151 krajów członkowskich, oraz określono jednolity system rozstrzygania sporów. Zawiera ono jednak co najmniej trzy poważne uchybienia:

- a) wprowadzenie zasady *ochrony negatywnej* (państwa mogą utrudniać niewłaściwe stosowanie oznaczenia geograficznego);
- b) nieprzekonujące i niepewne wprowadzenie *wielostronnego systemu powiadamiania i rejestrowania* (wskutek czego istnieją nadal dwie różne i sprzeczne ze sobą koncepcje przepisów: w jednej z nich przepisy mają charakter bezwzględnie obowiązujący i wiążący, zaś w drugiej system ten jest dobrowolny);
- c) nierówne traktowanie (nawet w ramach jednej podstawy prawnej) ochrony ogólnej produktów rolnych oraz ochrony dodatkowej.

3.2.3.4 W innych porozumieniach regionalnych również jest mowa o ochronie oznaczeń geograficznych; na przykład w porozumieniu Afrykańskiej Organizacji Własności Intelektualnej (OAPI) z marca 1977 r. oraz w protokole z Bandzulu dotyczącym znaków w ramach Afrykańskiej Regionalnej Organizacji Własności Intelektualnej (ARIPO) z marca 1997 r.

3.2.4 Trudności napotymane przez europejskich producentów oraz podstawowe warunki uczciwej konkurencji międzynarodowej

3.2.4.1 EKES podkreśla, że przepisy są niedostosowane na szczeblu międzynarodowym, co wiąże się ze znacznymi problemami dla europejskich producentów towarów chronionych oznaczeniem geograficznym. Coraz częstsze niewłaściwe stosowanie oznaczeń geograficznych oraz warunki prawne ich ochrony — różne w poszczególnych państwach — stanowią poważne zakłócenie konkurencji i stosunków handlowych między państwami członkowskimi Światowej Organizacji Handlu (WTO).

3.2.4.2 Pierwsza trudność związana jest często z przedstawieniem poprawnej wykładni przepisów krajowych obowiązujących na danym rynku. Niektórym europejskim producentom towarów chronionych oznaczeniem geograficznym udało się uzyskać ochronę swojej nazwy poza UE, lecz w tych przypadkach również pojawiają się nadużycia, podrabianie, a także poważne trudności administracyjne w zakresie zarządzania wymianą handlową. Liczba nadużyć jest wprost proporcjonalna do popularności produktu. Niekorzystne skutki ekonomiczne są znaczne, zaś europejskie przedsiębiorstwo nie może wykorzystać żadnej strategii marketingowej, aby zapewnić sobie wierność konsumentów. Ogólnie rzecz biorąc, sytuacja ta stanowi nadużycie w stosunku do konsumentów z państw trzecich i szkodzi wizerunkowi europejskiego modelu rolnictwa i żywności.

3.2.4.3 W krajach, w których istnieje odrębny system rejestrowania oznaczeń geograficznych, europejscy producenci napo-

tykają mniejsze trudności. Jednakże poważne problemy związane są nadal z ochroną nazw zawierających słowa „typu”, „w stylu” itp. Z reguły europejscy producenci muszą ponieść znaczne koszty i pokonać istotne trudności prawne, aby udowodnić, że ich oznaczenie geograficzne nie jest nazwą rodzajową.

3.2.4.4 Z powodu braku jasnych i uznawanych międzynarodowych przepisów prawnych europejscy producenci w dalszym ciągu przy wejściu na rynek korzystają z systemu ochrony znaków (znaki firmowe, znaki wspólne i znaki certyfikujące). Strategia ta również wiąże się z wieloma trudnościami. Na światowych rynkach spotyka się bowiem często zgłoszone znaki zawierające już oznaczenie geograficzne, które europejski producent chciałby zarejestrować (w takim przypadku należy wnieść do sądu skargę przeciwko stosowaniu znaku, co jest wyjątkowo uciążliwe). Ponadto pomimo uzyskania rejestracji własnego znaku producenci mogą stracić jego ochronę, jeżeli z powodów zdrowotnych określony rynek zostanie zamknięty, a sam znak nie będzie mógł być trwale stosowany.

3.2.5 Negocjacje i umowy dwustronne

3.2.5.1 W przypadku kryzysu lub zablokowania metody wielostronnej — które należy zdecydowanie pokonać — na forum międzynarodowych negocjacji handlowych, coraz liczniejsze stają się umowy dwustronne. Na świecie obowiązuje obecnie około 300 takich umów, a do 2010 r. ich liczba może wzrosnąć do 400. Zjawisko to jest powodem do pewnego niepokoju, ponieważ porozumienie dwustronne powinno ze swej natury stanowić uzupełnienie dla wielostronnych porozumień WTO na podstawie strategicznego podziału, który przedstawia się następująco: system wielostronny ma za zadanie rozwiązywać bardzo skomplikowane problemy, takie jak dopłaty, zwalczanie dumpingu oraz zasady ochrony własności intelektualnej, natomiast system dwustronny obejmuje prostsze kwestie oraz przyjęcie preferencyjnych kryteriów dotyczących handlu między państwami.

3.2.5.2 Komitet jest jednak zdania, że UE nie może ograniczać się do roli obserwatora, gdy najważniejsi światowi gracze negocjują i zapisują wiele stron o zasadach dwustronnej wymiany. Koncentrując się na produktach spożywczych, można stwierdzić w sposób ogólny, że elastyczny charakter stosunków dwustronnych stanowi dobry punkt wyjścia do rozpoczęcia negocjacji i znalezienia rozwiązania, które byłoby możliwe do zaakceptowania i sprawdzenia. Co więcej, z dotychczasowych doświadczeń wynika, że pożądane efekty osiąga się między innymi dlatego, że porozumienia dwustronne obejmują pomoc techniczną w sporządzaniu niezbędnych aktów prawnych, dla niedostosowanych systemów administracyjnych w niektórych państwach je podpisujących. Taka potrzeba istnieje również w wypadku negocjacji wielostronnych.

3.2.5.3 Pewien czas temu UE rozpoczęła negocjacje i zawieranie umów dwustronnych dotyczących produktów rolno-spożywczych noszących oznaczenia geograficzne. Rozpoczęto je już z prawie wszystkimi pozaeuropejskimi partnerami handlowymi, w odniesieniu do wszystkich kategorii artykułów spożywczych, i systematycznie uwzględnia się w nich zagadnienie ochrony oznaczeń geograficznych.

3.2.6 Oznaczenia geograficzne w ramach rundy dauhańskiej: odpowiednia ochrona jest ważnym celem dla wszystkich

3.2.6.1 Deklaracja dauhańska (z listopada 2001 r.) zawiera w ust. 18 dwojakie i zróżnicowane stanowisko negocjacyjne:

- a) w kwestii utworzenia wielostronnego systemu powiadamiania i rejestrowania oznaczeń geograficznych odnoszących się do *win i napojów spirytusowych* wyraźnie przewidziano („Strony zobowiązują się poddać pod negocjacje do piątej Konferencji Ministerialnej (...)”) włączenie tego punktu do programu negocjacji w sprawie TRIPS;
- b) natomiast w kwestii rozszerzenia ochrony oznaczeń geograficznych na *produkty inne niż wino* deklaracja przekazuje jedynie debatę Radzie TRIPS/ADPIC („Zwracamy uwagę, że kwestie dotyczące rozszerzenia (...) zostaną omówione w Radzie TRIPS/ADPIC”).

3.2.6.2 Odnosząc się do pierwszej kwestii, zobowiązanie do negocjacji podjęte w Ad-Dausze do niczego nie doprowadziło, pomimo negocjacji podjętych przez Komisję Europejską. Utrzymują się dwie sprzeczne ze sobą wykładnie deklaracji: jedna (stosowana przez UE, Szwajcarię, Indie, Turcję i inne kraje), zgodnie z którą należy uzyskać porozumienie w sprawie obowiązkowego wprowadzenia rejestracji we wszystkich krajach członkowskich WTO, i druga (stosowana przez Stany Zjednoczone, Australię, Nową Zelandię itp.), w której przewidziano ograniczenie negocjacji i porozumienia do dobrowolnego ustanowienia tego rodzaju instrumentu wyłącznie w krajach, które na szczeblu wewnętrznym dysponują systemem prawnym zapewniającym ochronę nazw pochodzenia, czyli swego rodzaju bankiem danych.

3.2.6.3 W drugiej z wymienionych kwestii — która dotyczy rozszerzenia ochrony na produkty inne niż wino — nie rozpoczęto jeszcze prawdziwych negocjacji.

3.2.6.4 Z uwagi na brak realnych perspektyw na zmianę kierunku negocjacji w sprawie TRIPS/ADPIC Unia Europejska, tuż przed konferencją w Cancun w 2003 r., usiłowała bezskutecznie włączyć wielostronną ochronę 41 nazw pochodzenia do kalendarza negocjacji dotyczących rolnictwa w celu przywrócenia legalnego dostępu do rynku produktów spożywczych,

których nazwy są najczęściej wykorzystywane bezprawnie na rynkach międzynarodowych. Nieudana Konferencja Ministerialna w Cancun doprowadziła do zatrzymania negocjacji na tym etapie.

3.2.6.5 W 2005 r. podjęto ostatnie oficjalne próby na szczeblu WTO w celu poczynienia postępów, jeżeli chodzi o międzynarodowy rejestr oraz rozszerzenie wzmocnionej ochrony wina i napojów spirytusowych również na inne produkty (*). Rozmowy techniczne toczą się również obecnie w oparciu o dokumenty nieoficjalne przedstawione przez UE, koncentrując się głównie na propozycji, by wpis do międzynarodowego rejestru oznaczał, że oznaczenie geograficzne podlega ochronie we wszystkich innych krajach, wraz z możliwością wniesienia sprzeciwu w ciągu 18 miesięcy. Ze względu na takie domniemanie ciężar dowodu w związku z wniesieniem sprzeciwu wobec ochrony spoczywa na wnoszącym sprzeciw. Co się tyczy rejestru, istnieją przede wszystkim dwie przeszkody: Stany Zjednoczone i inne kraje anglosaskie uważają swoje skutki ustawowe za niezgodne z zasadą terytorialności, podczas gdy problemem dla krajów rozwijających się są ich trudności na płaszczyźnie administracyjnej w przestrzeganiu terminu wniesienia sprzeciwu wobec wpisu, uznawanego za zbyt krótki. W grudniu 2007 r. Komisja Europejska wniosła formalny wniosek o przedstawienie próbnej bazy międzynarodowego rejestru.

3.2.6.6 Komitet uważa, że konieczne jest wznowienie pakietu negocjacyjnego (rozszerzenie art. 23 porozumienia TRIPS/ADPIC ma wszystkie produkty chronione oznaczeniem geograficznym, międzynarodowy rejestr, pomoc techniczna dla krajów rozwijających się), ufając, że na rynkach wewnętrznych niektórych krajów trzecich i krajów rozwijających się zaczyna się pojawiać zainteresowanie produktami chronionymi znakiem pochodzenia, o czym świadczy chociażby pewna dynamika negocjacji, w czasie których z inicjatywy Szwajcarii utworzono spontanicznie grupę państw — zwaną *GI Friends* — dążącą do pokonania impasu.

3.2.6.7 Komitet podkreśla w istocie, że oznaczenia geograficzne są jedyną formą własności intelektualnej dostępną dla społeczności lokalnych w każdej części świata. W związku z tym podział na północ i południe w WTO byłby niezrozumiały.

Bruksela, 12 marca 2008 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Dimitris DIMITRIADIS

(*) Dokument WTO TN/IP/W/11 z 14.6.2005 r.